

Ödeby kyrkogård

Ödeby socken, Örebro kommun, Närke, Strängnäs stift

Inventering av kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar 2010-2011

Charlott Torgén
Rapport 2011:9

Engelbrektsgatan 3
Box 314, 701 46 ÖREBRO
Tel. 019-602 87 00
www.olm.se

INLEDNING	4
ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	4
METOD	4
BLANKETTER OCH RAPPORTER	4
FOTOGRAFIER.....	5
ARKIV	5
URVALSKRITERIER FÖR SÄRSKILT BEVARANSVÄRDA GRAVVÅRDAR	5
KRITERIER	5
GRAVVÅRDAR MED JÄRNDETALJER.....	6
KONSTNÄRLIG UTFORMNING	6
TIDSTYPISK OCH REPRESENTATIV FÖR SIN TID	6
GRAVVÅRDAR MED PERSON- ELLER LOKALHISTORISKT INTRESSE	6
TITLAR/YRKESGRUPPER	6
ORTS-, BY- OCH GÅRDSNAMN	6
ÅTERANVÄNDNING AV GRAVVÅRDAR	7
HISTORIK BETRÄFFANDE BEGRAVNINGSSKICKET I SVERIGE	7
ÖDEBY KYRKOGRÅRD	10
ÖDEBYS HISTORIA	10
ÖDEBY KYRKA.....	10
KYRKOGRÅRDENS HISTORIA.....	11
SAMTAL MED BRITTA INGVARSSON.....	11
KYRKOGRÅRDSBESKRIVNING	12
GRAVVÅRDAR ÖVER PERSONER AV LOKALHISTORISKT INTRESSE.....	12
KVARTERSBESKRIVNING.....	13
BRISTER OCH ÅTGÄRDER	15
SLUTORD	16
KÄLLOR OCH LITTERATUR	17
BILAGOR	18

INLEDNING

Kyrkogårdar och begravningsplatser är ofta anläggningar med en lång historia. Genom deras framväxt och utveckling över tid utgör de värdefulla kulturmiljöer. Det är av stor vikt att dessa miljöer vårdas och bevaras inför framtiden på ett föredömligt sätt.

En vandring på kyrkogården berättar om lokalbefolkningen och dess lokala historia. Inskriptioner på gravvårdarna kan berätta om yrken, vilka vittnar om kunskap, näringar och samhällsfunktioner som funnits i trakten, och släkter kan följas bakåt i tiden. Gravvårdar och även kyrkogårdar uppvisar arkitektoniska strömningar och skiftande ideal samt visar på äldre tiders hantverksskicklighet i detaljer som till exempel sten- och gjutjärnsarbeten.

Gravvårdarna visar även på olika samhällsklassers gravskick vilket är av stor vikt att värna om. Särskilt värdefull är den äldre indelningen i köpta och allmänna gravar. För gemene man kan det troligtvis vara lättare att förstå det kulturhistoriska värdet av de praktfulla och storskaliga gravvårdarna men lika viktigt är det att slå vakt om de mindre och anspråkslösa gravvårdarna då även de kan ha ett lika högt kulturhistoriskt värde.

Det är inte bara gravvårdarna som utgör viktiga komponenter i kyrkogårdsmiljön utan även andra element såsom gravplatsernas växtlighet, träd, murar, grindar, beläggning etc. Detta är något man bör väga in vid dagens förändringar som genomförs för att underlätta den praktiska skötseln av kyrkogården.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

ÖLM diarienummer: 2009.230.150

Dokumentation: Örebro läns museum, Anneli Borg och Charlott Torgén.

Tidpunkt för arbetenas utförande: Under sommaren och in på hösten har Anneli Borg och Charlott Torgén vid Örebro läns museum genomfört fältarbetet av kyrkogårdsinventeringen, rapporten har sedan sammanställts under januari-mars 2011.

METOD

På uppdrag av Glanshammars församling har Örebro läns museum genom Anneli Borg och Charlott Torgén utfört inventering av Glanshammar kyrkogård, Lillkyrka kyrkogård, Rinkaby kyrkogård och Ödeby kyrkogård. Inför uppdraget diskuterades upplägget med kyrkoherden Anders Lennartsson, som därefter bestämt omfattningen av inventeringen, d.v.s. att samtliga gravvårdar skulle ingå i inventeringen. Den kulturhistoriska bedömningen av gravvårdar är gjord av Anneli Borg och Charlott Torgén.

För att säkert veta att rätt gravvård inventerades hade undertecknad med sig i fält församlingens information från gravregistret samt gravkartor.

Blanketter och rapporter

De gravvårdar som bedömts ha ett kulturhistoriskt värde har dokumenterats med hjälp av en inventeringsblankett (se bilaga) och fotograferats. Det är en blankett för varje gravvård. Varje inventeringsblankett innehåller även en bild.

Sammanställningen, som gjorts i form av en rapport för varje kyrkogård, innehåller historik över begravningskicket i Sverige, historik för orten, historik över kyrkogården, en beskrivning av kvarteren samt samtliga blanketter med de gravvårdar som bedömts vara kulturhistoriskt värdefulla. Blanketterna redogör bland annat för gravvårdens gravplatsnummer, kvarter, inskription, titel, material, form, stil, skador och kulturhistoriskt värde med urvalskriterium samt en bild.

Originalmaterialet till hela inventeringen förvaras på Örebro läns museum. Inventeringen levereras till Kyrkogårdsförvaltningen dels i pappersform, dels på en CD. En CD kommer även att tillställas länsstyrelsen i Örebro län och Strängnäs stift.

I rapporten avser begreppet gravvård den synliga gravanordningen med tex omgärdning, växtlighet, ytmaterial, skulptur, sten, kors osv.

Vid bedömning av kulturhistoriska objekt behöver man i regel ett tidsperspektiv på några decennier. Kulturmiljövården brukar därför avstå från att ta ställning till objekt som är yngre än ca 30 år. Undertecknad har därför inte inventerat gravvårdar som är yngre än 1970-talet.

Fotografier

Bilderna har tagits med digitalkamera. Bilderna har både fungerat som arbetsmaterial under rapportarbetet och vid bedömningen av det kulturhistoriska värdet. De digitala bilderna förtecknas och förvaras i Örebro läns museums bildarkiv. Bilderna finns även på den CD med rapporten, som levereras till Bilderna är tagna av Anneli Borg och Charlott Torgén.

Arkiv

Inför inventeringsarbetet har vi gått igenom Örebro läns museums arkiv, använt litteratur och andra inventeringar som underlag. Information gällande personhistoriskt värdefulla gravvårdar har skett muntligt vid vandringar på kyrkogårdarna. Vid Lillkyrka och Ödeby med Olle Munksten, vid Rinkaby med Bengt Carlsson och vid Glanshammar med Birgit Ryding, Jon Haugsrud och Thomas Lundkvist. Information angående Ödeby har vi även fått av Britta Ingvarsson, via telefonsamtal.

URVALSKRITERIER FÖR SÄRSKILT BEVARANSVÄRDA GRAVVÅRDAR

Kriterier

Följande urvalskriterier, som bland annat använts vid kyrkogårdsinventeringen inom Göteborgs kyrkogårdsförvaltning, har använts i arbetet med att peka ut de särskilt bevaransvärda gravvårdarna:

Alla gravvårdar av gjutjärn eller med järndetaljer

Gravvårdar med speciell konstnärlig utformning

Gravvårdar med tidstypisk och/eller representativ utformning

Gravvårdar med titel/titlar

Gravplatser av person- och bygds-/ortshistoriskt intresse

Gravvårdar före år 1900

Gravvårdar med järndetaljer

I urvalet har inte alla gravvårdar med järndetaljer tagits med som kulturhistoriskt värdefulla. En del moderna/senare vårdar med järndetaljer har ej ingått i urvalet då de är för unga för att bedöma.

Konstnärlig utformning

Kriteriet konstnärlig utformning inkluderar både gravvårdar med hantverksmässigt utförande och s.k. ”katalogstenar” som är mer arbetade än medeltalet.

Tidstypisk och representativ för sin tid

I inventeringen har ett antal gravstenar valts ut som tidstypiska eller representativa för sin tid. Syftet är att belysa variationen i stil från olika tidsperioder och även att visa att utformningen av en gravvård var beroende av vilka ekonomiska resurser som stod till buds.

Gravvårdar med person- eller lokalhistoriskt intresse

Inför arbetet har vi gått igenom Örebro läns museums arkiv, använt litteratur och andra inventeringar som underlag. Information gällande personhistoriskt värdefulla gravvårdar har skett muntligt vid vandringar på kyrkogårdarna. Vid Lillkyrka och Ödeby med Olle Munksten, vid Rinkaby med Bengt Carlsson och vid Glanshammar med Birgit Ryding, Jon Haugrud och Thomas Lundkvist.

Titlar/Yrkesgrupper

Inventering av gravstenar och deras inskriptioner ger inblickar i bygdens historia. Gravstenarna berättar om vilka människor som levt och verkat i trakten och ger information om samhällets näringar vid olika tidpunkter i historien. Yrken kommer och går då samhället förändras och titlar som finns representerade på kyrkogården förekommer inte längre. En annan aspekt är att yrkena talar om klasstillhörighet och social status. Det kan därför vara av stort intresse att uppgifter om yrke och år dokumenteras. Man bör dock ta i beaktande att bevarade gravstenar vanligtvis tillhört dem som hade råd att skaffa sig en gravanordning.

Orts-, by- och gårdsnamn

Vanligt förekommande på gravvårdarna vid Glanshammar, Lillkyrka, Rinkaby och Ödeby är Orts-, by- och gårdsnamn. Så pass förekommande att inte alla har kunnat tas med på enskilda blanketter utan endast belysts om gravvården haft något mer värde. Trots att inte alla dessa gravvårdar är inventerade är samtliga bevaransvärda och bidrar med värdefull information om bygdens historia.

By- och gårdsnamn på –sta, -by och –inge har anor från järnåldern.

ÅTERANVÄNDNING AV GRAVVÅRDAR

I dag är tankar om hushållning och återanvändning av naturens resurser högaktuella. Centrala gravvårdskommittén tog 1998 fram en skrift, ”Gravvårdar - allmänna råd för bevarande och återanvändning”, som belyser möjligheterna till detta, råd för att värna, bevara och återanvända gravvårdarna på kyrkogårdarna. Återanvändning av gravanordningar och gravstenar uppfattas av många som en svår fråga. Det förekommer i Sverige och är på vissa håll en sed men på andra håll en helt främmande företeelse.

En kulturhistoriskt värdefull gravvård med sand och stenram som går att återanvända, kvarter 4 på Ramsbergs gamla kyrkogård.

De inventerade kyrkogårdarna i Glanshammar, Lillkyrka, Rinkaby och har alla kulturhistoriska gravvårdar som går att återanvända. Det kan vara en stenram som i sitt sammanhang i kvarteret är kulturhistoriskt värdefull, eller en typ av sten som i sitt sammanhang eller på grund av sin utformning är kulturhistoriskt värdefull. Vid återanvändning skall den nya gravrättsinnehavaren acceptera till exempel stenens utformning och eventuella utsmyckning, ytmaterial, stenram mm.

HISTORIK BETRÄFFANDE BEGRAVNINGSSKICKET I SVERIGE

Nedanstående historik är baserad på *Kyrkogårdens gröna kulturarv*, Kyrkogårdsinventeringar av *Hille kyrkogård*, *Gästrikländ*, *Misterhults kyrkogård*, *Linköping stift* och *Norra kyrkogården*, *Askersund*.

En kyrkogård skiljer sig från en begravningsplats på så sätt att den ligger i direkt anslutning till en kyrkobyggnad. Vanligt förekommande är att en begravningsplats rymmer ett kapell inom sitt område.

I förhistorisk tid varierade gravskicket mellan brandgravar och jordbegravningar. Kristendomens införande innebar bland annat att bränning av kroppar förbjöds. Längre begravdes människor i närheten av sina hem, men under medeltiden anlades kyrkogårdar i allt större utsträckning kring kyrkorna. Kyrkogården delades upp i olika områden, först mellan byarna, med byvisa begravingar, senare i hemman. Den medeltida begravningsplatsen bestod troligtvis av ängslika områden kring kyrkan där de välbärgades gravminnen fanns i form av stenkors, tumbor och hällar. Enklare människors gravar kunde markeras av en liten kulle eller av ett träkors. Välbärgade människor begravdes redan under medeltiden även inne i kyrkan.

Under 1600-talet var det kyrkorummet, fristående gravkor, inredda gravrum m.m. som utgjorde platsen för de välbärgades gravar medan gemene man begravdes på kyrkogården. Vanligt var att kyrkogården omgärdades av träbalkar med spåntak. I mitten av 1700-talet kom ett kungligt påbud om att kyrkogårdsmuren, eller bogårdsmuren som den då kallades, skulle vara uppförd av gråsten utan bruk, kallmurad. I början av 1800-talet tillät man att de murades med kalkbruk om de täcktes med tak. Reformationen innebar på flera sätt en förändrad syn på det som hörde kyrkan till men rent praktiskt genomfördes inga omvälvande förändringar på kyrkogårdarna under 1700-talet.

Före 1800-talet var det vanligt att människor av högre stånd begravdes inne i kyrkan, medan vanligt folk begravdes på anonyma allmänningar kring kyrkan. Under 1700-talets slut tilltog protesterna mot begravningar i kyrkan då det ansågs smittospridande, ohygieniskt och orsakade stort obehag, framför allt sommartid. I början av 1800-talet genomdrevs en författning som krävde trädplanteringar och striktare planer på nyanlagda kyrkogårdar. År 1815 förbjöds begravningar inne i städer och byar, begravningsplatserna skulle anläggas utanför tätorterna. Dessa bestämmelser kan ses som ett resultat av den debatt som förts under 1700-talet.

De nya kyrkogårdarna var symmetriskt uppbyggda med gångar, kvarter och trädalléer. Trädplanteringar var ett viktigt inslag och framförallt på de nyanlagda kyrkogårdarna där det tillämpades en stram parkkaraktär. Landsortens kyrkogårdar var emellertid fortfarande enkla med sparsam vegetation, möjligtvis hade en trädkrans planterats.

Mot slutet av 1800-talet hade kyrkogårdarna utvecklats till det utseende som vi idag förknippar med en äldre kyrkogård. Fler planteringar hade anlagts samt lummiga alléträd, hängträd och vintergröna häckar. Vid denna tid blomstrade även stenindustrin och gjuteriverksamheten vilket bidrog till att gravvårdarna började massproduceras. De vanligtvis höga vårdarna av granit, marmor, och kalksten samt järnstaket, gjutjärnsurnor och gjutjärnskors är karaktäristiska för slutet av 1800-talet.

Kyrkogårdar och begravningsplatser indelades i olika områden, dels där den dödes familj fick köpa gravplats, dels områden som var kostnadsfria. Dessa senare områden kallades vanligtvis allmänna linjen, s.k. linjegravar. Här begravdes människor i den ordning de avled. Detta sätt att begrava ansågs vara mycket fördelaktigt eftersom gamla gravar åter kunde öppnas när kyrkogården var fullbelagd. Följden av detta blev att stora grupper i samhället, de fattiga och anonyma, förblev anonyma även efter döden. Begravningsättet med linjegravar förekom ända in på 1960-talet.

En välbevarad rad med allmänna linjegravar i kvarter 5 på Södra kyrkogården, Lindesberg.

Under 1800-talets senare del blev det allt vanligare för samhällets arbetare och medelklass att skaffa sig egen gravplats och påkostade gravvårdar. Samtidigt blev de förmögnas gravvårdar allt mer exklusiva. Parallellt med den strikt anlagda kyrkogården började man mot slutet av 1800-talet anlägga kyrkogårdar med en mindre stram utformning, inspirationen hämtades från den engelska parkens friare former och landskap.

Skogskyrkogårdar, som i Sverige blev populära under 1900-talets första hälft, kan sägas ha utvecklats från den friare parkkyrkogården. Vid 1900-talets mitt anlades kyrkogårdar med en större anpassning till den lokala topografin och de lokala växtförhållandena. Under 1900-talet accelererade massproduktionen av gravstenar och strängare utformningsbestämmelser ledde till att gravvårdarnas variationsrikedom efterhand försvann. Även vegetationens utformning blev enklare. Stora gräsmattor med enkla rygghäckar blev vanliga istället för grusgravar och olika häckarrangemang. Träden är dock fortfarande dominerande på kyrkogårdarna. Skogskyrkogårdarna däremot har en variationsrikedom i formspråk och vegetation, trots att gravstenarna liknar dem på övriga kyrkogårdar.

Gravkvarteren från 1950- och 60-talen kännetecknas av kraven på rationell skötsel och enhetlig utformning. Detta har bidragit till nästan identiskt lika gravvårdar stående i rad med rygghäckar mellan raderna. Gångar såddes igen för att ingå i den allmänna gräsytan, arbetskrävande häckarrangemang eller kantstenar runt vårdarna togs bort och alléträd gallrades ut.

De senaste årtiondena har de stränga reglerna för gravvårdarnas utformning mjukats upp och gett ett större utrymme för personligt formspråk.

ÖDEBY KYRKOGRÅRD

Ödebys historia

Nedanstående text är hämtad ur Borg, A, *Kulturhistorisk karakterisering av Ödeby kyrka*, 2005, ur Mörner, S, *Sveriges kyrkor – Ödeby kyrka: Glanshammars härad*, 1969, samt ur Esbjörnson, E, *Kyrkor i Örebro län – en vägledning till Svenska kyrkans kyrkobyggnader*, 2000.

Ödeby socken består till stor del av den ö i sjön Väringen där också Ödeby kyrka och Käggleholms slott är beläget. Sockennamnet förekommer i skriftliga källor första gången under tidigt 1300-tal. Vid Käggleholm fanns redan under medeltiden en större byggnad av sten och tegel som då hette Tuna. Egendomen förvärvades av Gustav Vasa 1541 och fick namnet Käggleholm. Under åren 1679-80 lät rikskanslern greve Magnus Gabriel De la Gardie uppföra, efter reviderade ritningar av Nicodemus Tessin d ä, en praktfull barockanläggning. Men redan 1712 brann slottet ner och står nu som ruin, frånsett en flygelbyggnad. Området är av riksintresse för kulturmiljövården.

Ödeby kyrka

Nedanstående text är hämtad ur Borg, A, *Kulturhistorisk karakterisering av Ödeby kyrka*, 2005 samt ur Esbjörnson, E, *Kyrkor i Örebro län – en vägledning till Svenska kyrkans kyrkobyggnader*, 2000.

Ödeby kyrka är belägen på en åsbildning, omgiven av odlad mark med skogsbevuxna omgivningar. Kyrkan har en synnerligen rik inredning och är en av de intressantaste i Örebro län. Här uppfördes antagligen under 1100-talet eller tidigt 1200-tal en stenkyrka med smalare kor och något senare tillfogades ett torn i väster. Under senmedeltiden utvidgades koret och tillfogades troligen en sakristia. Kyrkan var mörkröd med vitmålade fogar, enligt bevarade färgspår på tornet. Samtidigt som Käggleholms slott uppfördes 1679-80 ombyggdes också kyrkan under ständig övervakning av Magnus Gabriel de la Gardie. Avsikten var från början att bara förlänga kyrkan åt öster, men väggarna var i alltför dåligt skick för att bära de nya valven vilket resulterade i en nybyggnation där bara tornet behölls. Både kyrkans exteriör och interiör är mycket välbevarad och den utgör ett värdefullt exempel på stormaktstidens barock. Kyrkan är en av de minst förändrade i länet och 1956-58 utfördes omfattande konservatorsarbeten för att återställa den ursprungliga färgsättningen på kyrkans inventarier och bänkinredning.

Äldre odaterad bild över Ödeby kyrka med kyrkogård. På denna bild syns att gångarna tidigare varit grusade.

Gångarna är idag belagda med kalkstensplattor.

Kyrkogårdens historia

Nedanstående text är hämtad ur Mörner, S, *Sveriges kyrkor – Ödeby kyrka: Glanshammars härad*, 1969.

Kyrkan omges av en nästan helt rektangulär kyrkogård som har utvidgats vid flera tillfällen. Bland annat har det dokumenterats utvidgningar på mitten av 1850-talet, omkring 1880 och 1899-1901, då fyllning hämtades från Käggleholms slottsruiner. Juridiskt förblev Käggleholm markägare fram till 1907 då de dåvarande ägarna skänkte kyrkogården till församlingen.

Troligen har en port in till kyrkogården funnits över den väg som från slottet ledde direkt till kyrkans södra ingång. Det innebär att den har haft ungefär samma placering som den nuvarande ingången. Kyrkogården var inhägnad av timrade kyrkobalkar men som i ett protokoll från 1738 uppges vara ”bofälliga”. Senare protokoll tyder på att inhägnaden renoverades 1745 och då fick nya träbalkar. 1764 ansågs balkarna vara förfallna igen och enligt nya lagar och förordningar fick man inte längre göra inhägnader av trä. Man planerade därför att uppföra en stenmur istället som blev helt klar 1799. Ingången från söder försågs med smidda järngrindar och hundra år senare 1899 gjordes ytterligare en ingång i nordväst, också den med smidda järngrindar.

Den 14 juni 1674 beordrade Magnus Gabriel de la Gardie att ett hospital, ett ålderdomshem för gårdens folk, skulle uppföras. Man vet att hospitalet byggdes invid kyrkan, men ytterligare uppgifter om huset och dess utseende saknas. 1764 uppfördes ett bårhus som var föregångare till det bårhus i trä som byggdes 1881 vid norra kyrkogårdsmuren. Huset flyttades sedan 1901 och revs 1957.

Samtal med Britta Ingvarsson

Britta Ingvarsson, född Kamf, kom till Ödeby socken 1943. Hon och hennes make, P. G. Ingvarsson arrenderade Käggleholm. Britta var även under många år kyrkvärd i Ödeby kyrka.

Hon berättar om den gamla seden - att kvinnorna satt på den norra sidan i kyrka och männen på den södra, fortfarande rådde i Ödeby 1943. Hon berättar vidare att folket ”av betydelse” begravdes på den södra sidan om kyrkan medan ”vanligt” folk begravdes på den norra sidan.

Enligt Britta hör den stora kalkstenshällen norr om kyrkan samman med gravvården intill, den över Martin Douhan ägare till Ringaby gård.

KYRKOGÅRDSBESKRIVNING

Nedanstående text är hämtad ur Borg, A, *Kulturhistorisk karakterisering av Ödeby kyrka*, 2005.

Ödeby kyrka ligger precis vid landsvägen med tornets västra entré direkt mot vägen. Kyrkogården sträcker sig söder, öster och norr om kyrkan. Kyrkogården omgärdas av en kallmurad stenmur som till viss del har funktion som terrassmur. I öster och delvis i söder och norr avgränsas kyrkogården med en planterad häck. Delar av en äldre trädkrans finns utanför inhägnaden, flera av träden är i mycket dåligt skick. De står dock ej på kyrkans mark.

Det finns två entréer, en i söder och en i väster, båda med grindstolpar av granit och pargrindar av svartmålad smide. Den i söder är placerad i axel med kyrkans södra port. Gångsystemet är mycket sparsamt. Från grinden i söder leder en gång belagd med kalkstensplattor upp mot kyrkans södra port. Därifrån leder kalkstensgången öster ut, runt kyrkan, fram till grinden i väster. Det finns fler plattläggningar av kalksten men dessa är på väg att växa igen. Övriga ytor är belagda med gräs.

De flesta gravvårdar är placerade på kyrkogårdens södra sida med en blandning av äldre och yngre gravstenar. På norra sidan finns en stor häll med järnringar samt en stående sten från 1700-talets andra del. I anslutning till parkeringen utanför kyrkogården i söder finns en ny byggnad med wc samt personalutrymmen.

Ödeby kyrka och kyrkogård sett ifrån söder.

Gravvårdar över personer av lokalhistoriskt intresse

Nedanstående text är bland annat baserad på *Glanshammars härad, del II* av Joel Wikberg, 1971

- Gravplatsnummer 1. Här vilar personer från släkterna von Düben, Lallerstedt samt Abelin. De var under 1800-talet ägare till Käggleholm.
- Gravplatsnummer 3. Här vilar Erik Gustafsson född 1878 och död 1945 samt hans maka Hulda som levde under åren 1879-1975. De var ägare till Ringaby gård.
- Gravplatsnummer 4. En Familjegrav för August Ekelunds familj. Han ägde Käggleholm under åren 1908-17.
- Gravplatsnummer 16. Här vilar Ola Johan Jönsson, 18/11 1891 - 28/10 1942, hans maka Ingrid Dagmar Maria, 3/1 1903 – 13/12 2000 samt deras söner Per-Anders, 28/12 1937 – 28/3 1939 och Nils-Ola, 17/9 1932 – 29/12 1954.

- Gravplatsnummer 52. Stenen har mer ett nationellt värde än ett person- och lokalhistoriskt värde. Gravvården vittnar om fenomenet med den stora massutvandringen från Sverige till Amerika under 1800-talets slut och 1900-talets början.
- Gravplatsnummer 127. Här vilar Gustav Arvid Gustafsson som levde under åren 1869-1927. Han var ”dödgravare”, vaktmästare vid Ödeby kyrka och bodde i flygelbyggnaden som låg bredvid slottet innan det brann ned.
- Gravplatsnummer 158, i kyrkans pärm 157. Martin Douhan köpte Ringaby gård 1780. Då han dog 1792 ärvdes gården av hans dotter som senare gifte sig med L. E. Cassel.

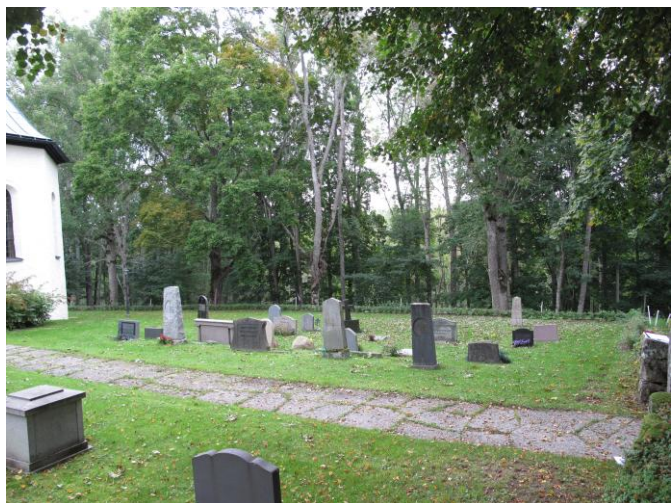
Kvartersbeskrivning

Kyrkogården består av ett enda kvarter, vilket har ett gångsystem belagt med kalkstensplattor. Från kyrkogårdens södra entré leder en bred gång upp mot kyrkans södra entré, runt kyrkan i öster och vidare till den västra grinden. Norr om kyrkan samt i sydöstra delen av kyrkogården finns smalare gångar av kalkstensplattor. Gångarna ramar även in området. De av kalksten plattsatta gångarna är på vissa ställen helt eller delvis överväxta av gräs och mossa.

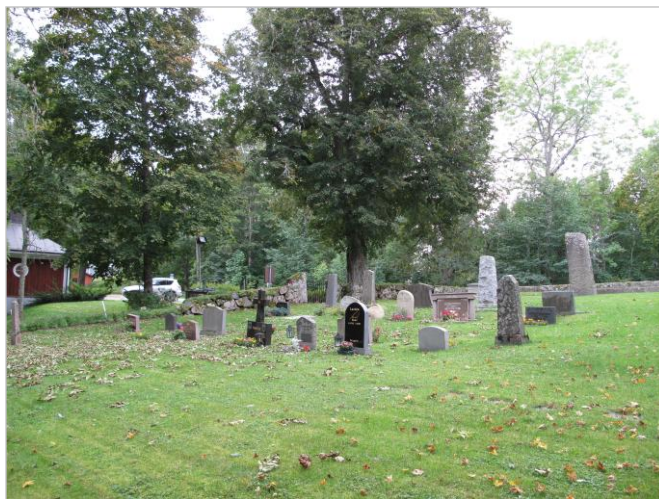
Sydvästra delen av kyrkogården.
En välbevarad del av kyrkogården med bland annat en mycket stor familjegrav.

Den sydvästra delen av kvarteret, väster om gången till kyrkans södra entré gränsar i väster och söder mot kyrkogårdsmuren. Denna del av kvarteret domineras av en mycket stor familjegrav med stenram. I nordvästra hörnet, intill kyrkan, finns flera gravar med anknytning till varandra. I denna del av kvarteret finns stenar av varierande storlek och karaktär. Även åldern varierar. Här finns en av kyrkogårdens äldsta stenar från 1812. I övrigt är vårdarna från tidigt till sent 1900-tal. Gravvårdarna är placerade i nord sydlig riktning, förutom gravvården från 1812 som är placerad i öst västlig riktning. Karaktärsskapande för kvarteret är framförallt den mycket stora familjegraven samt gravarna placerade längs gången upp mot kyrkan. Önskvärt är att dock att hela kvarteret får behålla sin karaktär och att inga nya gravvårdar placeras här.

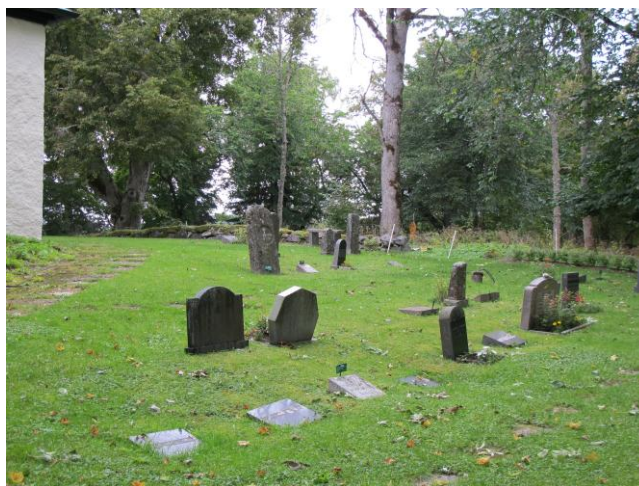
Sydöstra delen av kyrkogården.
Karaktärsskapande är raden av stenar längs med gången upp mot kyrkans södra entré.

Den sydöstra delen av kvarteret, öster om gången till kyrkans entré, avgränsas i söder av kyrkogårdsmuren samt en nyplanterad häck som fortsätter på den östra sidan. Området sluttar åt öster. Gravvårdarna är placerade i nord sydlig riktning och är av varierande ålder, storlek och karaktär. Det finns flera äldre gravvårdar från slutet av 1800-talet och tidigt 1900-tal. Karaktärsskapande är de högre och större stenarna öster om gången upp mot kyrkan. Önskvärt är att gravvårdarna närmast gången bibehållas. Nya stenar som tillkommer i resten av kvarteret bör anpassas till de befintliga gravvårdarna i storlek, form, färg, yta och dekor.

Sydöstra delen av kyrkogården. Bilden är tagen från öster. Gravvårdarna varierar i utformning och ålder.

Norra delen av kvarteret, norr om kyrkan gränsar i väster och delvis i norr mot kyrkogårdsmuren samt i norr, delvis, och öster mot en nyplanterad häck. Gravvårdarna är placerade nordsydlig riktning. Stenarna är av varierande ålder, storlek och karaktär. Här finns gravvårdar från 1920-1980. Direkt norr om tornet finns kyrkogårdens äldsta gravvård från slutet av 1700-talet samt en mycket stor liggande kalkstenshäll med fyra lyftöglor av järn. Den är dock odaterad. I området norr om tornet med de två äldre gravvårdarna bör inga nya vårdar placeras. Nya stenar som tillkommer i den övriga delen av detta område bör anpassas efter de befintliga stenarna i storlek, form, färg, yta och dekor.

Nordöstra delen av kyrkogården. Gravvårdarna varierar i utformning och ålder.

BRISTER OCH ÅTGÄRDER

För att kunna värna om kyrkogårdarnas kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar bör församlingen upprätta nya gravkartor. Kartor där samtliga gravvårdar/gravar finns med, oavsett om de har gravrättsinnehavare eller ej. Även församlingens gravregister har oklarheter och luckor.

På samtliga av församlingens kyrkogårdar har flera gravvårdar/stenar, främst de som saknar plantering, mekaniska skador, troligtvis av gräsklippare och grästrimmer. Exempel på skador är avslagna hörn på många av de liggande, svagt lutande, stenarna samt ränder efter trimmer på stenarnas nedre del.

Samtliga bilder har exempel på gravvårdar som har avslagna hörn eller kanter eller märken efter gräsklippare/trimmer.

Bild längst upp till vänster från Lillkyrka, längst upp till höger från Glanshammar, nedre bilden till vänster från Ödeby och nedre bilden till höger från Glanshammar.

SLUTORD

På en kyrkogård är det naturligt att gravvårdar ändras och gravrätter återgår och får nya ägare. Det är dock viktigt att man i den långsiktiga förvaltningen är uppmärksam på att bevara de olika delarnas karaktär och gravvårdar från olika tider.

Ödeby kyrka med kyrkogård har sitt ursprung från 1100 eller 1200-talet. Kyrkogården har utvidgats vid ett flertal tillfällen, men är trots detta förhållandevis liten. Ödeby kyrka är intimt förknippat med godset Käggleholms slott vars ägare på olika sätt haft inflytande på kyrkan. Käggleholm var fram till 1907 markägare, men de dåvarande ägarna skänkte då marken till församlingen.

Ödeby kyrkogård består av ett enda kvarter och här finns gravar från sent 1700-tal och fram till idag. Gravvårdarna är placerade norr eller söder om kyrkan och varierar överlag i såväl ålder som i utformning. Trots detta har kyrkogården en väl sammanhållen och ålderdomlig karaktär.

Karaktärsskapande för kyrkogården är den rad av större gravvårdar placerade längs båda sidor av gången upp till södra entrén. Dessa rader bör bevaras, önskvärt är att inga nya gravvårdar placeras här. Karaktärsskapande är även den mycket stora familjegraven med stenram, som har anknytning till Käggleholm, i sydvästra hörnet av kyrkogården. Den bör bevaras i sin helhet.

Strax norr om tornet finns kyrkogårdens äldsta gravvård samt en större gravhäll av kalksten. I denna del av kvarteret är det önskvärt att inga nya gravvårdar tillkommer.

Nya stenar placeras med fördel i den sydöstra delen av kvarteret. Kyrkogården har en ålderdomlig karaktär trots att utformningen och åldern på stenarna varierar. En ny sten placerad bland de befintliga skulle lätt kunna förändra kyrkogårdens väl sammanhållna karaktär.

KÄLLOR OCH LITTERATUR

Bucht, Eivor (red), *Kyrkogårdens gröna kulturarv*, Klippan 1992.

Borg, Anneli och Esbjörnson, Estrid, *Kulturhistorisk karakterisering av Ödeby kyrka*, Strängnäs stift, 2005.

Centrala gravvårdskommittén, *Gravvårdar - Allmänna råd för bevarade och återanvändning*, 1998.

Esbjörnson, Estrid, *Värt att se i Örebro län*, 2003.

Kalmar läns museum, *Misterhults kyrkogård - Kulturhistorisk inventering av kyrkogårdar/begravningsplatser i Linköpings stift 2004*.

Länsmuseet Gävleborg, *Hille kyrkogård, Kulturhistorisk inventering*, 2004.

Mörner, S, *Sveriges kyrkor – Ödeby kyrka: Glanshammars härad*, 1969.

Wikberg, Joel, *Glanshammars härad, del II*, Örebro 1971.

Elektroniska källor:

Wikipedia

Muntlig källa:

Jon Haugrud, Glanshammars hembygdsförening

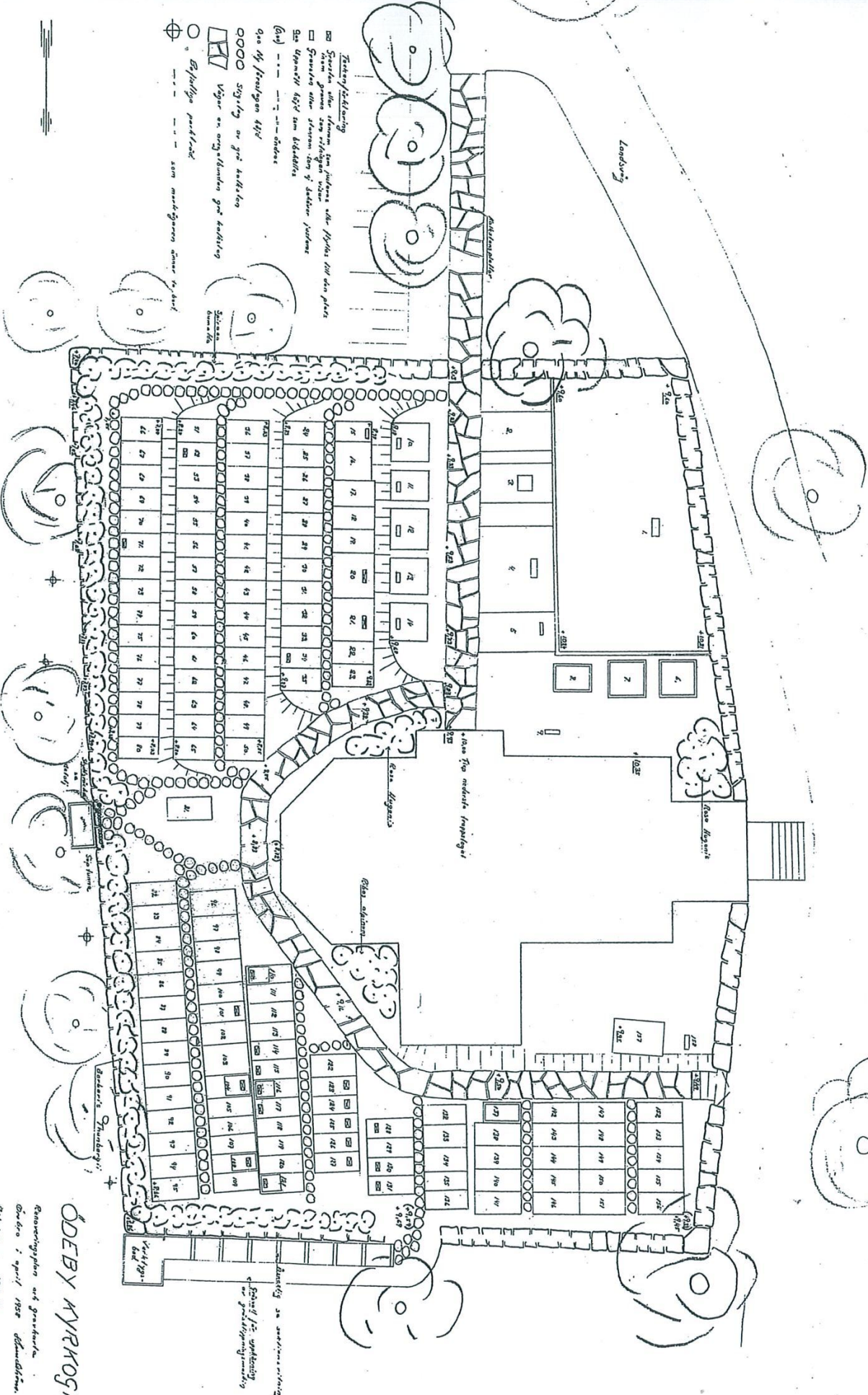
Thomas Lundkvist, Glanshammars hembygdsförening

Birgit Ryding, Glanshammars hembygdsförening

Britta Ingvarsson, tidigare arrendator till Käggleholm

BILAGOR

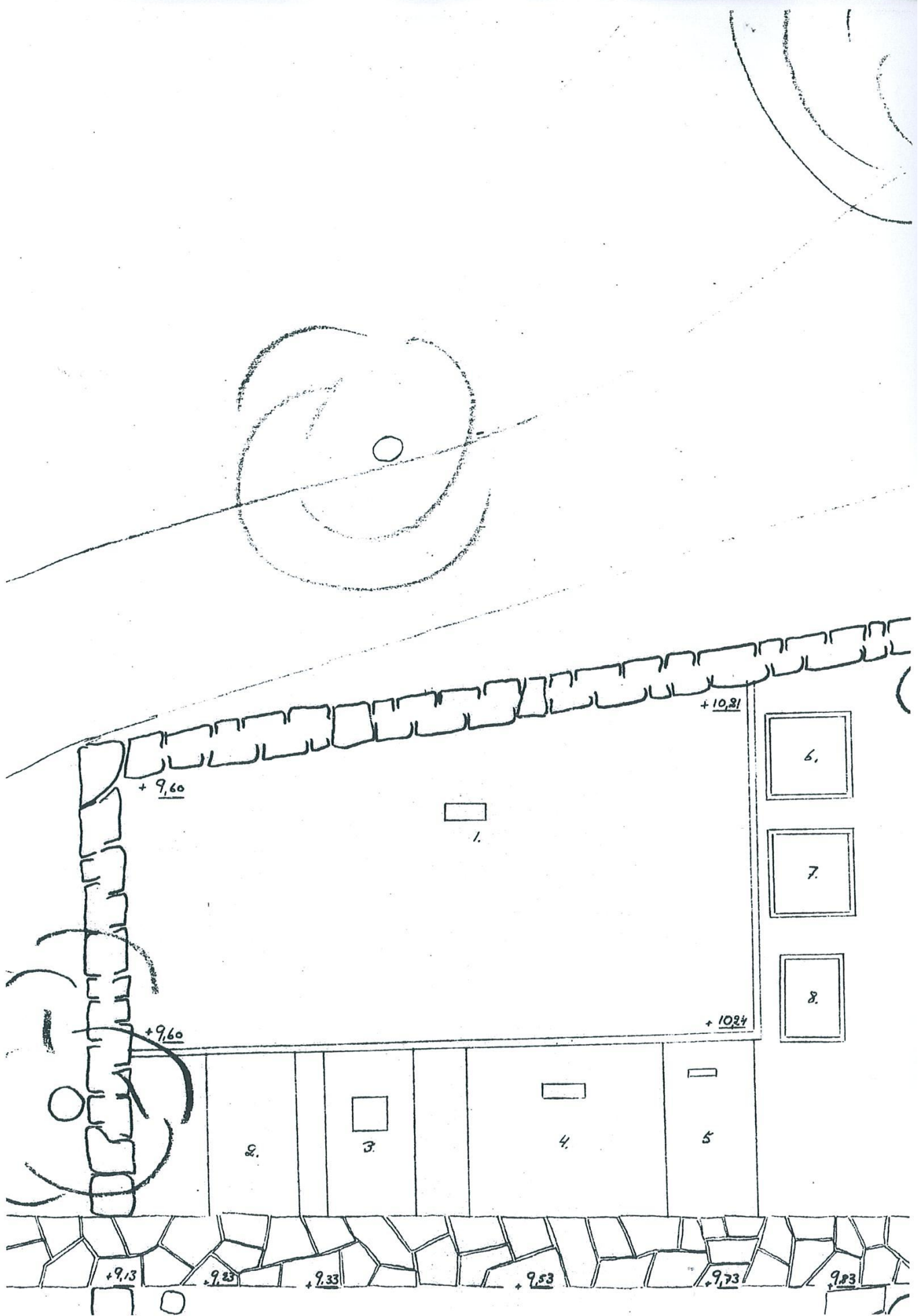
- karta över dagens kyrkogård
- Blanketter med bevaransvärda gravvårdar

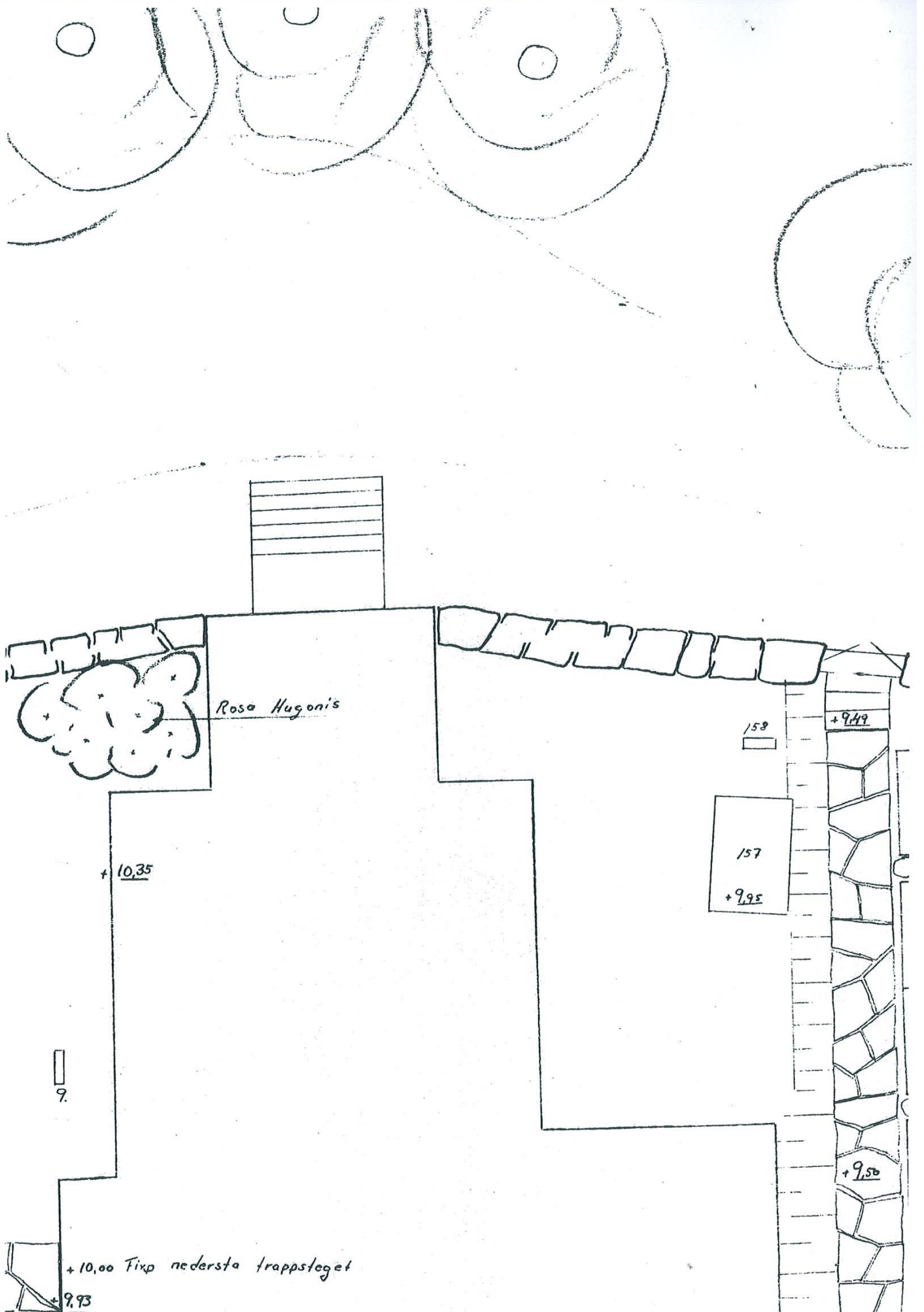

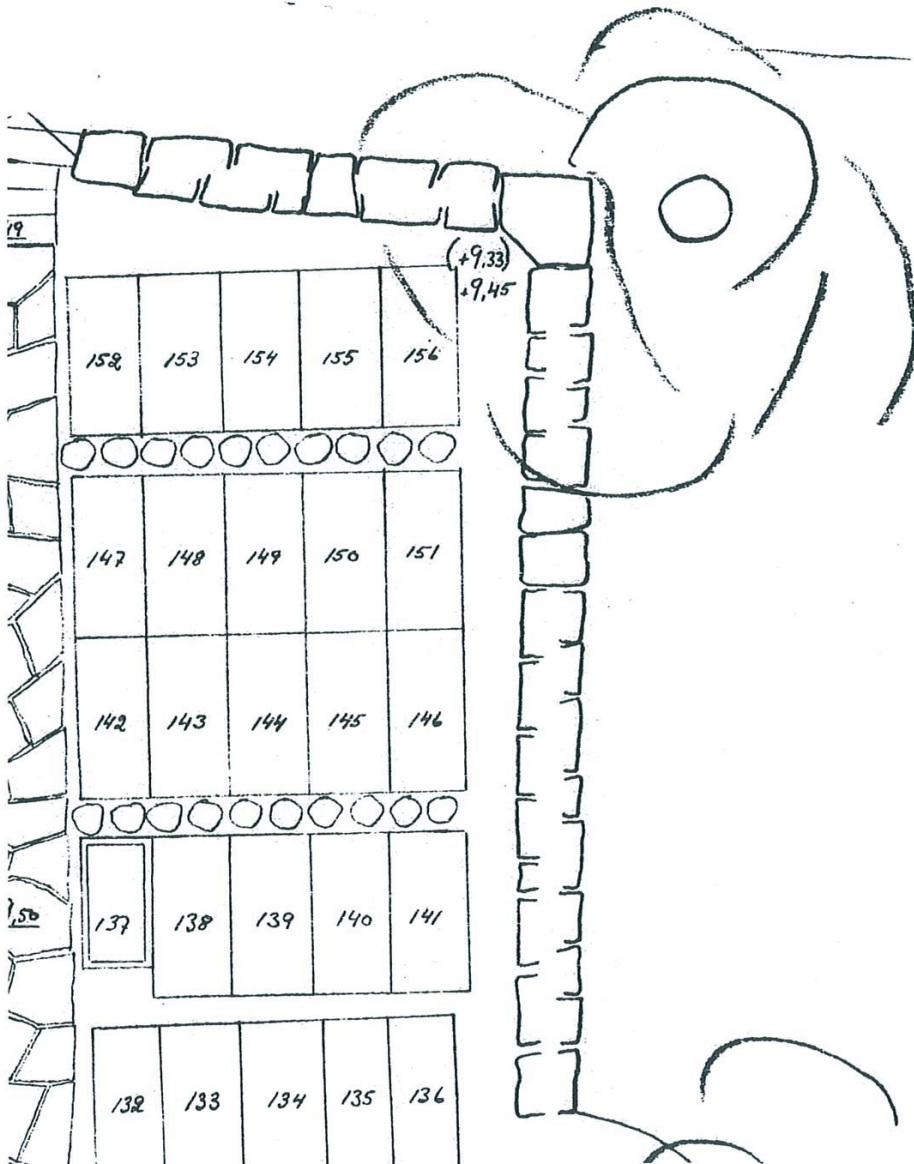
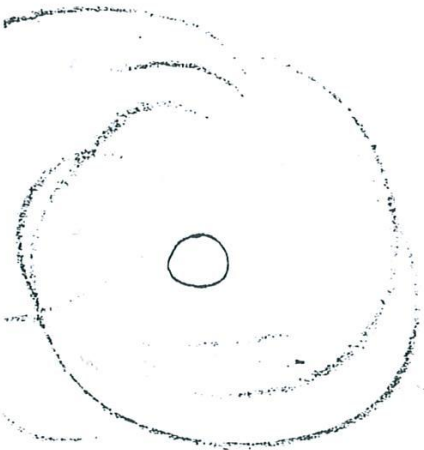
Tæknifyrirlitning
 ■ Stovur frá kirkju á milli sem hafa verið til staðar
 □ Stovur á milli sem hafa verið byggðar
 ■ Stovur sem eru byggðar eftir sýni
 ■ Stovur sem eru byggðar eftir sýni og hafa verið byggðar

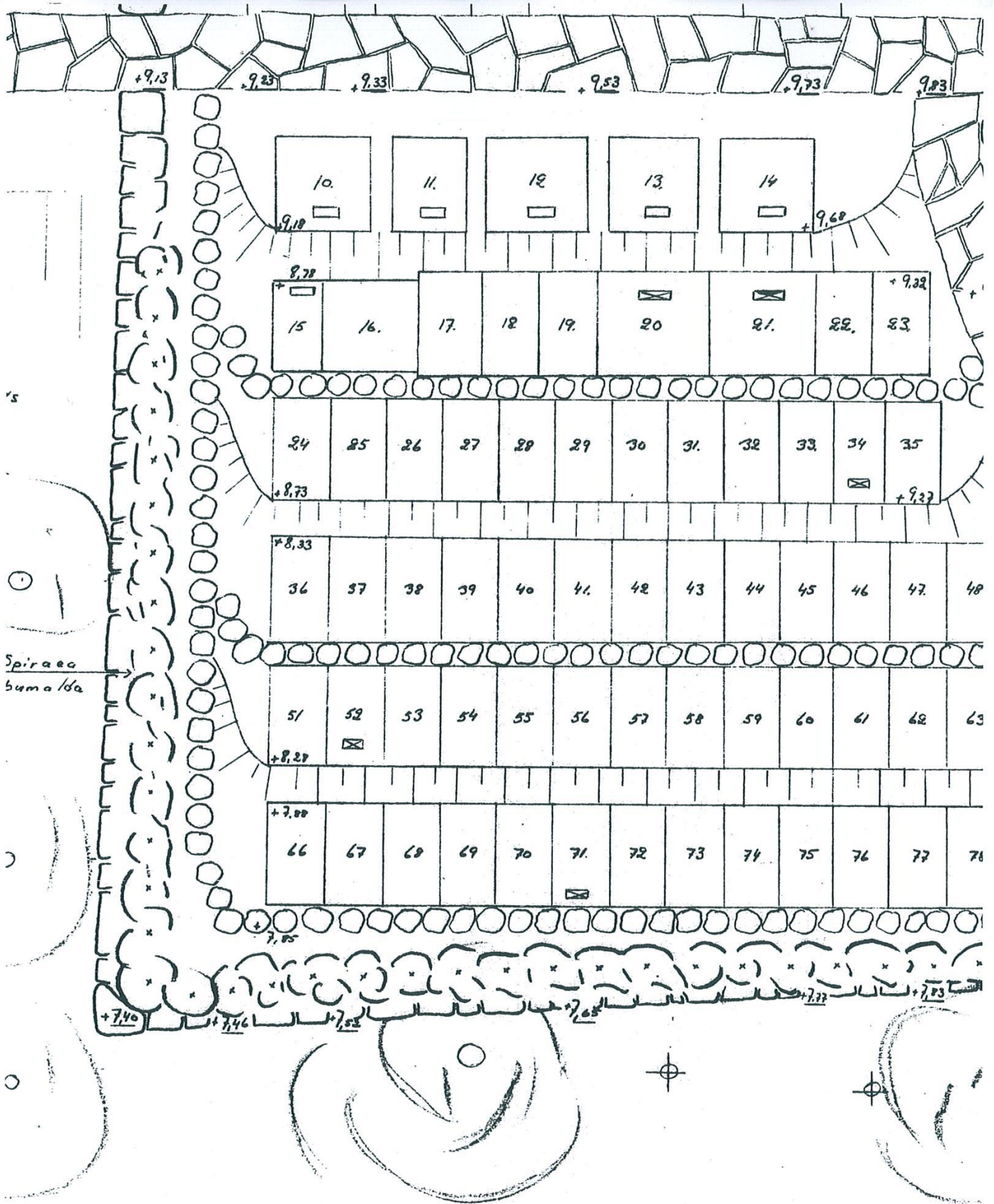
○ Stofur sem eru byggðar
 ○ Stofur sem eru byggðar
 ○ Stofur sem eru byggðar

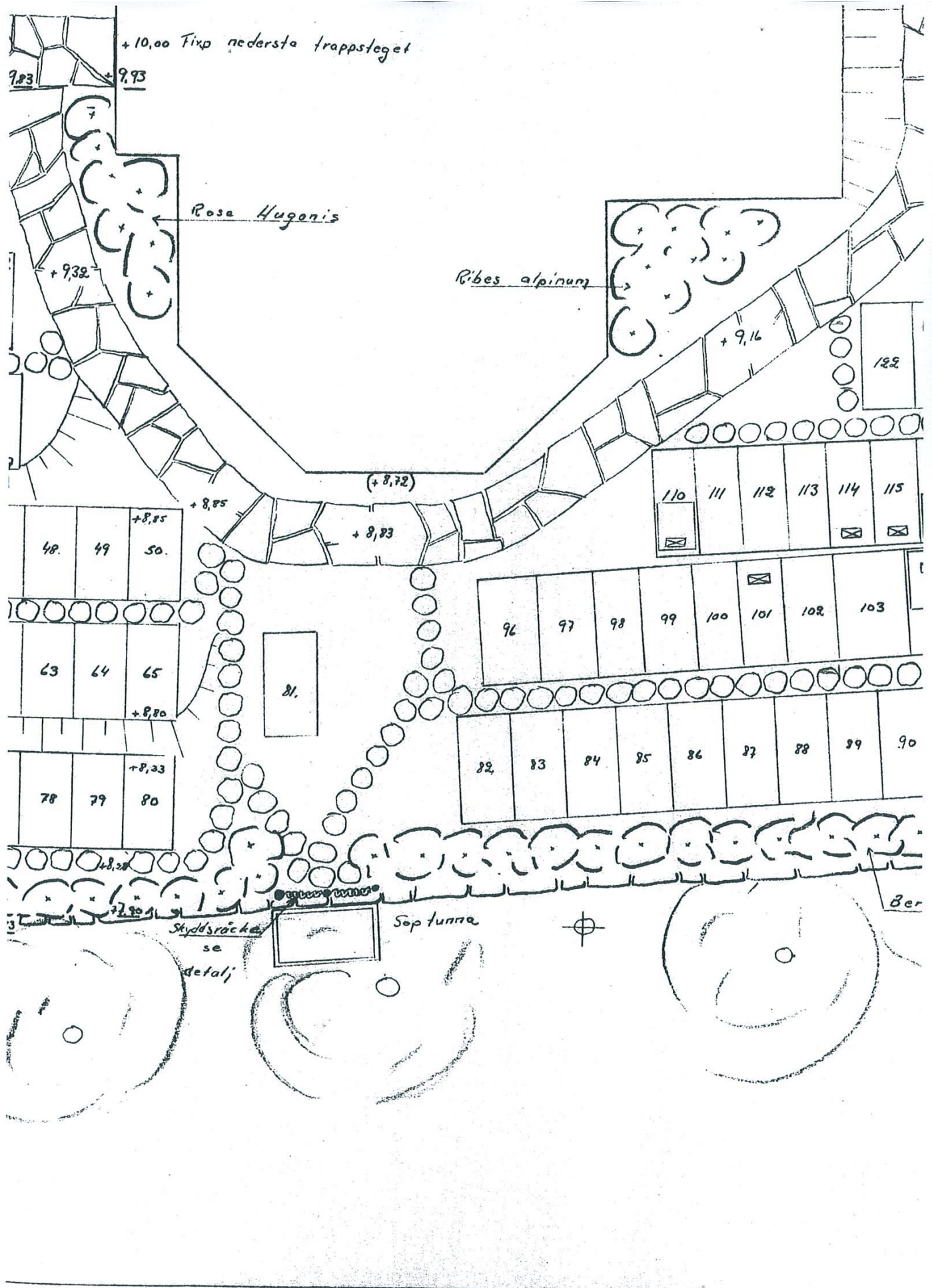
ÓÐEY MYRKOFÁRD
 Rannsóknir og gættunir
 Óðey í apríl 1958 áframhaldandi.
 Ritning nr. 157 B
 SKALA 1:100

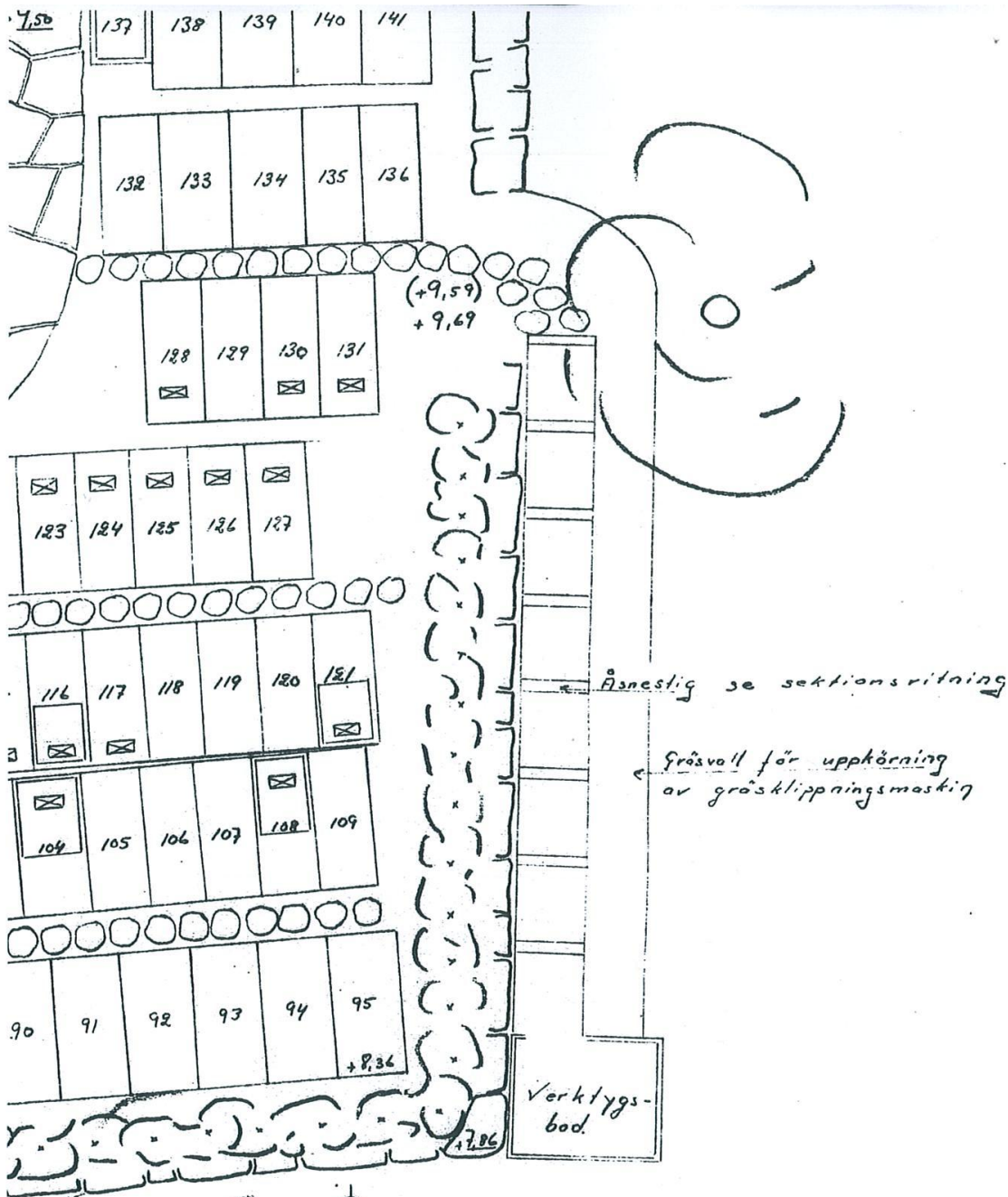

Berberis Thunbergii

ÖDEBY KYRKOGRÅRD.

Renoveringsplan och gravkarta
 Örebro i april 1958 Samuelsons.
 Ritning nr. 195 B

SKALA 1:100

Gravvård	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 131	Årtal
Gravvårdens typ Stående	Gravvårdens höjd 109 cm	Gravvårdens material Granit
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Hustrun Anna Lovisa Sundberg f. 1/4 1841 d. 6/3 1924		Inskriptionstyp Försänkt
		Titel
Skador		
Beskrivning Stående hög sten med oregelbundet krön. Grovt huggna sidor och rygg. Finare huggen framsida med försänkt, oval inskriptionsyta samt ytterligare ett falt nedanför inskriptionsytan. Stenen är placerad på sockel med yta lika stenens rygg och sidor.		
Kulturhistoriskt värde Tidstypisk sten i välbevarat kvarter.		
Bild		
Datum 2010-09-10		
Fotograf Charlott Torgén		

Gravvård

	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 1	Årtal
Gravvårdens typ Stående	Gravvårdens höjd 268	Gravvårdens material Granit
Plantering/växtmaterial	Omgärdning Stenram	Ytmaterial Gräs
Inskription FAMILJEGRAF. SLÄKTERNA VON DÜBEN LALLERSTEDT ABELIN	Inskriptionstyp Förhöjd, polerad	
	Titel	
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Stor hög gravsten med oregelbunden överdel. Grovt huggen yta med försänkt inskriptionsyta. Två av sidorna på stenramen utgörs av kyrkogårdsmuren.		
Kulturhistoriskt värde Mycket stor familjegrav med stenram. Personhistorisk värde, släkterna är under 1800-talet knutna till Käggleholm.		
Bild		
Datum 2010-09-10		
Fotograf Charlott Torgén		

Gravvård

	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 3	Årtal
Gravvårdens typ Stående	Gravvårdens höjd 77 cm	Gravvårdens material Granit
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription GODSÄGAREN ERIC GUSTAFSSON f. 1878 d. 1945 MAKAN HULDA f. 1879 d. 1975 RINGABY GÅRD	Inskriptionstyp Förhöjd, polerad	
	Titel Godsägare	
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Liksiktig sten som påminner om en bas. Överdelen är något utskjutande samt med förhöjd mittdel.		
Kulturhistoriskt värde Äldre karaktärsskapande gravvård längs gången upp till kyrkans södra entré. Titel. Gårdsnamn. Personhistoriskt värde, ägare till Ringaby gård.		
Bild		
Datum 2010-09-10		
Fotograf Charlott Torgén		

Gravvård	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 4	Årtal
Gravvårdens typ Stående	Gravvårdens höjd 250 cm	Gravvårdens material Granit
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription GODSÄGAREN AUGUST EKELUNDS FAMILJEGRAV		Inskriptionstyp Förhöjd, polerad
		Titel Godsägare
Skador Sättning		
Beskrivning Stor hög gravsten md ojämt krön och kluven yta. Framsidan har en grovt huggen yta.		
Kulturhistoriskt värde Äldre karaktärsskapande gravvård längs gången upp till kyrkans södra entré. Titel. Personhistoriskt värde, August Eklund ägde under början av 1900-talet Kägleholm.		
Bild		
Datum 2010-09-10		
Fotograf Charlott Torgén		

Gravvård

	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 5	Årtal
Gravvårdens typ Stående	Gravvårdens höjd 98 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Byggmästare J. G. RAMBÄCKS FAMILJEGRÄV	Inskriptionstyp Försänkt, guld	
	Titel Byggmästare	
Skador Sättning, mossalav, flisa på stenen borta.		
Beskrivning Stående sten med spetsig topp och mycket svagt sluttande sidor. Polerad framsida. Stenen är placerad på bas och sockel .		
Kulturhistoriskt värde Äldre karaktärsskapande gravvård längs gången upp till kyrkans södra entré. Titel.		

Bild

Datum
2010-09-10

Fotograf
Charlott Torgén

Charlott Torgén
Örebro läns museum

Gravvård	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 7	Årtal
Gravvårdens typ Stående	Gravvårdens höjd 70 cm	Gravvårdens material Granit
Plantering/växtmaterial Blommor	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription LANTBRUKAREN ERNST KARLSSON OPPHAMMAR f. 1886 d. 1974 HUSTRUN HANNA VIKTORIA FÖDD EHLIN f. 1894 d. 1950		Inskriptionstyp Förhöjd, polerad Titel Lantbrukare
Skador Sättning, mossa/lav.		
Beskrivning Sten med rundad överdel och konkavt rundade hörn. Polerad ram samt dekor i form av kors och stiliserade blad. Stenen flankeras av två lägre stenar med polerad ram.		
Kulturhistoriskt värde Titel. Bynamn.		
Bild Datum 2010-09-10 Fotograf Charlott Torgén		

Gravvård

	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 9	Årtal
Gravvårdens typ Stående	Gravvårdens höjd 118	Gravvårdens material Kalksten
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Comministern uti Lillkyrka och Öby församlingar E. F. Ekström född d. 12 Maji 1741 död d. 22 April 1812. och Dess K. Maka C. L Gagge född d. 31 Oktob: 1755 död d.	Inskriptionstyp Försänkt, svart	
	Titel Komminister	
Skador Sättning, mossor/lav, vittring, sprickor, övre vänstra hörnet på stenen är borta. Stenen skulle behöva skydd under vinterhalvåret.		
Beskrivning Rektangulärt stående sten med svängt krön och något bredare bas. Hyvlad yta av kalksten.		
Kulturhistoriskt värde Välbevarad karaktärsskapande äldre grav strax väster om kyrkans södra entré. Titel.		

Bild

Datum
2010-09-10

Fotograf
Charlott Torgén

Gravvård

	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 158, i pärmen 157	Årtal
Gravvårdens typ Stående	Gravvårdens höjd 154 cm	Gravvårdens material Kalksten
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Minnesvård öfver Herr MARTIN DOUHAN Född i Tierp sockn och Ullfors Bruk d. 17 Maj 1734 Död på Ringaby i Öby Sokn d. 8 Mars 1792 och Dess K Maka Fru BRITTA LOVISA ÅKERBLAD Född i Stockholm d. 18 Oct. 1753 Död		Inskriptionstyp Försänkt, rest av svart
		Titel
Skador Mossa/lav, vittring, sprickor, många flisor har ramlat. Stenen skulle behöva skydd under vinterhalvåret.		
Beskrivning Rektangulärt stående sten med avtrappande överdel och profilerad kant. Hyvlad framsida.		
Kulturhistoriskt värde Äldsta gravvården på kyrkogården. Karaktärsskapande gravvård vid västra entrén. Stads-/orts-/bynamn. Personhistoriskt värde, Martin Douhan ägde Ringaby gård under slutet av 1700-talet. Föredömligt vore om stenen fick någon typ av skydd under vintern.		

Bild

Datum
2010-09-10

Fotograf
Charlott Torgén

Charlott Torgén
Örebro läns museum

Gravvård

	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 157	Årtal
Gravvårdens typ Liggande	Gravvårdens höjd 254 cm	Gravvårdens material Kalksten
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription		Inskriptionstyp
		Titel
Skador Mossa/lav, vittring, sprickor, kraftigt avskavda hörn.		
Beskrivning Större gravhäll av kalksten placerad på natursten. I vardera hörn är en smidd järnring fastsatt.		
Kulturhistoriskt värde Troligtvis en av de äldsta gravvårdarna på kyrkogården. Karaktärsskapande gravvård vid västra entrén.		
Bild		
Datum 2010-09-10		
Fotograf Charlott Torgén		

Gravvård

	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 128	Årtal
Gravvårdens typ Stående	Gravvårdens höjd 102 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Hustrun Agnes Norgren f. 1884 d. 1926 och sonen Georg f. 1907 d. 1926 Stockholmsstugan	Inskriptionstyp Försänkt, rest av guld	
	Titel	
Skador Sättning, mossa/lav.		
Beskrivning Stående sten med rundat krön. Polerad inskriptionsyta och dekor. Stenen är placerad på en bredare sockel.		
Kulturhistoriskt värde Tidstypisk sten i välbevarat kvarter. Gårdsnamn.		

Bild

Datum
2010-09-10

Fotograf
Charlott Torgén

Charlott Torgén
Örebro läns museum

Gravvård	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 130	Årtal
Gravvårdens typ Stående	Gravvårdens höjd 73 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription HUSTRUN SELMA PERSSON f. 2/2 1871 d. 3/6 1924		Inskriptionstyp Förhöjd, polerad
		Titel
Skador Sättning, mossa/lav		
Beskrivning Stående sten med spetsig topp och var sidor sluttar svag utåt. Stenens framsida är polerad medan övriga sidor är grovt huggna. Dekor i form av kors. Stenen är placerad på en sockel bredare än stenen.		
Kulturhistoriskt värde Tidstypisk sten i välbevarat kvarter.		
Bild		
Datum 2010-09-10		
Fotograf Charlott Torgén		

Gravvård

	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 127	Årtal Upplåten 1927 som övriga i samma rad.
Gravvårdens typ Liggande svagt lutande sten	Gravvårdens höjd 26,5 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial Gräs
Inskription FAR		Inskriptionstyp Förhöjd, polerad
		Titel
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Liten liggande, svagt lutande sten med slät huggen framsida och upphöjd polerad ram och inskription. Sidorna har en grovt huggen yta.		
Kulturhistoriskt värde Personhistoriskt värde: Gustaf Arvid Gustafsson 1869-1927. ”Dödgravare”, vaktmästare vid Ödeby k:a och bodde i stenhuset bredvid, en f.d. flygelbyggnad till slottet.		
Bild		
Datum 2010-09-10		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 125	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 60 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial Blommor	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription ANNA ERIKSSON F. 1877 D. 1927 Fr. Kolartorp		Inskriptionstyp Polerad
		Titel
Skador Mossa / lav		
Beskrivning Polerad sten med runt överstycke dekorerat med ett kors. Inskriptionsrutan, sidor, bakstycke samt sockel har en fint bearbetad yta.		
Kulturhistoriskt värde Sten från 1900-talets första hälft. Ingår i en av tre välbevarade och karaktärsskapande rader på kyrkans norra sida. Gårdsnamn.		
Bild		
Datum 2010-09-10		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 124	Årtal
Gravvårdens typ Liggande svagt lutande sten	Gravvårdens höjd 30 cm	Gravvårdens material Granit
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial Gräs
Inskription A.A. ANDERSSON		Inskriptionstyp Förhöjd, polerad
		Titel
Skador Mossa / lav		
Beskrivning Liten liggande, svagt lutande sten med polerad framsida. Sidorna har en grovt huggen yta.		
Kulturhistoriskt värde Sten från 1900-talets första hälft. Ingår i en av tre välbevarade och karaktärsskapande rader på kyrkans norra sida.		
Bild		
Datum 2010-09-10		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 123	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 137 cm	Gravvårdens material Granit
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial Gräs
Inskription J.E. KARLSSON		Inskriptionstyp Försänkt, spår av guld
		Titel
Skador Mossa / lav, sättning		
Beskrivning Grovt bearbetad sten med ojämnt krön. Oval liggande inskriptionsruta med släthuggen yta dekorerad med ett kors i övre delen.		
Kulturhistoriskt värde Sten från 1900-talets första hälft. Ingår i en av tre välbevarade och karaktärsskapande rader på kyrkans norra sida.		
Bild		
Datum 2010-09-10		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 136	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 100 cm	Gravvårdens material Granit
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial Gräs
Inskription K.A. NORGREN F. 1960 D. 1920		Inskriptionstyp Försänkt, spår av svart
		Titel
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Grovt bearbetad sten och sockel med ojämnt krön. Oval liggande inskriptionsruta med slåthuggen yta dekorerad med ett kors i övre delen.		
Kulturhistoriskt värde Sten från 1900-talets första hälft. Ingår i en av tre välbevarade och karaktärsskapande rader på kyrkans norra sida.		
Bild		
Datum 2010-09-10		
Fotograf Anneli Borg		
Anneli Borg Örebro läns museum		

Gravvård

	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 135	Årtal
Gravvårdens typ Liggande svagt lutande sten	Gravvårdens höjd 45,5 cm	Gravvårdens material Granit, svatr
Plantering/växtmaterial Blommor, kärleksört	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription K.J. ERIKSSON	Inskriptionstyp Förhöjd, polerad	
	Titel	
Skador Mossa / lav		
Beskrivning Polerad sten med nedsänkt inskriptionsruta, Stenen är dekorerad med ett kors i övre delen samt med en smal ram.		
Kulturhistoriskt värde Sten från 1900-talets första hälft. Ingår i en av tre välbevarade och karaktärsskapande rader på kyrkans norra sida.		
Bild		
Datum 2010-09-10		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 71	Årtal
Gravvårdens typ Stående kors	Gravvårdens höjd 107 cm	Gravvårdens material Järn
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Här Hvilar Karl Konrad Sundqvist F 18 12/11 22 d. 18 22/6 82 Sv. Ps. 476	Inskriptionstyp Metallplatta	
	Titel	
Skador Rost		
Beskrivning Järnkors med trepassformade avslut dekorerade med en stjärna. Vid armarnas mitt finns dekor i form av strålar.		
Kulturhistoriskt värde Gjutet järnkors från 1880-talet, det enda på kyrkogården och ett av få på församlingens kyrkogårdar.		

Bild

Datum
2010-09-10

Fotograf
Anneli Borg

Gravvård	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 52	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 112 cm	Gravvårdens material Marmor
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial Gräs
Inskription MARIA CHARLOTTA NYBERG F 22/2 1833 D 27/1 1896 Rest af barnen i Amerika.		Inskriptionstyp Försänkt svart
		Titel
Skador Mossa / lav, mekaniska skador, sättning		
Beskrivning Stående avsmalnande sten med spetsigt fasat krön, placerad på sockel. Slät sten med smal ”randigt” huggen ram på sten och sockel. Sidor, bakstycke, krön, sockelns snedställda kant är även den fint huggen som i ”ränder”.		
Kulturhistoriskt värde Sten med nationellt värde som visar på massutvandringen från Sverige till Amerika/USA under 1800-talets senare del.		
Bild		
Datum 2010-09-10		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 16	Årtal
Gravvårdens typ Liggande sten	Gravvårdens höjd 120 cm	Gravvårdens material Kalksten
Plantering/växtmaterial Blommor	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription FÖRVALTAREN OLA JOHAN JÖNSSON F 18/11 1891 D. 28/10 1942 MAKAN INGRID DAGMAR MARIA F. 3/1 1903 D 13/12 2000 SÖNERNA PER-ANDERS F 28/12 1937 D 28/3 1939 NILS-OLA F 17/9 1932 D 29/12 1954	Inskriptionstyp Försänkt, spår av svart	
	Titel Förvaltare	
Skador		
Beskrivning Stor liggande häll med dekorativt huggen ram, i hörnen solar med strålar.		
Kulturhistoriskt värde Titel. Personhistoriskt värde, Ola Johan Jönsson var förvaltare på Käglehalm.		

Bild

Datum
2010-09-10

Fotograf
Anneli Borg

Gravvård	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 14	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 62,5 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial Gräs
Inskription LANTBRUKAREN AUG. BJÖRNBERG F. 1883 D. 1949 HANS MAKA EDITH F. 1892 D. 1971 SONEN CARL-AXEL F. 1926 D. 1974		Inskriptionstyp Förhöjd, polerad
		Titel Lantbrukare
Skador Sättning		
Beskrivning Bred stående slät sten med polerad dekor och inskription. Dekoren består av ett kors på vänster sida samt en bladslinga i nedkant som slingrar sig upp runt korset.		
Kulturhistoriskt värde Titel, tidstypisk sten.		
Bild		
Datum 2010-09-10		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 13	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 145 cm	Gravvårdens material Granit
Plantering/växtmaterial Blommor	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription LANTBRUKAREN K. KARLSSON EKESTUBBE s FAMILJEGRAV		Inskriptionstyp Försänkt, svart
		Titel Lantbrukare
Skador		
Beskrivning Stående sten med kluven yta och ojämnt krön. Nedsänkt släthuggen oval inskriptionsruta krönt med ett kors. Del av stenram med markerade hörnsten finns bakom stenen.		
Kulturhistoriskt värde Titel. Äldre karaktärsskapande gravvård längs med gången upp till kyrkans södra entré.		
Bild		
Datum 2010-09-10		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 12	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 82 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial Gräs
Inskription LANTBRUKAREN KARL LARSSONs FAMILJEGRAV		Inskriptionstyp Förhöjd, polerad
		Titel Lantbrukare
Skador Mossa / lav		
Beskrivning Bred svart sten med svagt spetsigt krön dekorerat med en stjärna. Stenen är bredare nedtill än upptill. Stenen står på en bred bas, troligtvis en del av tidigare stenram.		
Kulturhistoriskt värde Titel. Äldre karaktärsskapande gravvård längs med gången upp till kyrkans södra entré.		
Bild		
Datum 2010-09-10		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 11	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 130 cm	Gravvårdens material Granit, grå
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial Gräs
Inskription Organisten f. 24/10 1842 d. 11/2 1917 OCH HANS MAKÅ CHRISTINA f. 19/9 1842 d. 28/3 1909	Inskriptionstyp Förhöjd, polerad	
	Titel Organist	
Skador Sättning, mossa/lav		
Beskrivning Stående sten med spetsigt krön, polerad framsida och inskription med nedsänkt inskriptionsruta. Stenen står på en grovt huggen sockel, del av tidigare stenram finns bakom stenen.		
Kulturhistoriskt värde Titel med anknytning till kyrkan. Äldre karaktärsskapande gravvård längs med gången upp till kyrkans södra entré.		

Bild

Datum
2010-09-10

Fotograf
Anneli Borg

Anneli Borg
Örebro läns museum

Gravvård	Kyrkogård Ödeby	
Läge	Gravplatsnr 10	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 130 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial Gräs
Inskription J.V. SUNDBERG F 6/12 1859 D 1/5 1936 HUSTRUN MATILDA SUNDBERG F 27/12 1860 D 28/2 1929		Inskriptionstyp Försänkt, guld
		Titel
Skador Sättning, mossa/lav		
Beskrivning Slät stående sten med nedsänkt släthuggen oval inskriptionsruta. Något ojämn överdel.		
Kulturhistoriskt värde Äldre karaktärsskapande gravvård längs med gången upp till kyrkans södra entré.		

Bild

Datum
2010-09-10

Fotograf
Anneli Borg

